

[Start](#) / [Aktuellt](#) / Justitieutskottet vill se en oberoende utredning av påskupploppen

Aktuellt

Justitieutskottet vill se en oberoende utredning av påskupploppen

Publicerad: 16 juni 2022 klockan 12.31

Justitieutskottet föreslår i ett utskottsinitiativ att en oberoende granskningskommission ska få i uppdrag att utreda Polismyndighetens och regeringens agerande under de så kallade påskupploppen. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har synpunkter på förslaget.

Under påskhelgen 2022 skedde våldsamma upplopp i bland annat Linköping, Norrköping och Örebro i samband med att den danske politikern Rasmus Paludan ansökt om tillstånd för att bränna Koranen under ett antal manifestationer.

Polismyndigheten har meddelat att upploppen ska utredas av en extern utredare, med inriktningen att se vilken förmåga som krävs för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Utredningen ska vara klar vid årsskiftet 2022/2023. Dessutom har mindre utredningar redan tillsatts av Polismyndigheten inom ramen för förberedelser inför valet 2022.

Utredning på polisens initiativ inte tillräcklig

Justitieutskottet menar att den utredning som Polismyndigheten tillsatt inte är tillräcklig. Både regeringen och Polismyndigheten kommer att behöva granskas och där har en oberoende granskningskommission helt andra möjligheter till självständig granskning.

Därför föreslår utskottet att riksdagen i ett så kallat tillkännagivande ska uppmana regeringen att tillsätta en sådan oberoende kommission. I uppdraget bör bland annat ingå att

- utvärdera arbetet före och under påskupploppen för att utreda vad som gick fel samt ge förslag på hur liknande situationer ska hanteras på ett säkrare sätt i framtiden

- utvärdera om polisens bemanning och utrustning är tillräcklig för att hantera den här typen av upplopp

- granska dels hur insatserna samordnades, dels ansvarsfördelningen mellan den centrala ledningen (Noa) och regionerna

- granska vilken information som regeringen, Polismyndigheten och andra relevanta myndigheter hade om att det kunde uppstå upplopp, samt vilka åtgärder som vidtogs eller inte vidtogs mot bakgrund av den informationen

- granska vilken information som regeringen fått om händelserna efter att de inträffade samt utvärdera de åtgärder som regeringen vidtagit eller planerar att vidta för att liknande upplopp inte ska äga rum igen

- utvärdera polisens förutsättningar att identifiera deltagare i ordningsstörande folksamlingar och andra åtgärder för att säkra bevisning

- följa upp de slutsatser som drogs i Göteborgskommitténs betänkande efter de så kallade Göteborgskravallerna som rör polisens möjlighet att använda viss utrustning för att bekämpa allvarliga ordningsstörningar.

Ett utskottsinitiativ bakom förslaget

Förslaget om tillkännagivande har sin grund i ett så kallat utskottsinitiativ. Det betyder att förslaget har väckts i utskottet och inte bygger på ett regeringsförslag eller en riksdagsmotion som annars är det vanliga.

S, V och MP har synpunkter

I en reservation invänder Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet mot att utredningen styrs på det sätt som utskottet föreslår. Partierna anser också att en oberoende utredning behövs, men föreslår att den ska ha ett öppet mandat.

Planerad dag för debatt och beslut

Planerad dag för debatt och beslut i ärendet är torsdagen den 22 juni. Debatt och beslut sänds via riksdagens webb-tv och går att se direkt eller i efterhand.

Webb-tv

Ledamöter

Justitieutskottets ledamöter

Dokument

Justitieutskottets betänkande 2021/22:JuU51 En oberoende utredning av de s.k. påskupploppen (publiceras 17 juni)

Kontaktperson för media

Media kan kontakta Mushka Pistol, föredragande justitieutskottet, telefon: 08-786 63 68 e-post: mushka.pistol@riksdagen.se.

All offentlig makt i Sverige utgår från folket och riksdagen är folkets främsta företrädare.

Justitieutskottets betänkande 2021/22:JuU51

En oberoende utredning av de s.k. påskupploppen

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen omedelbart bör tillsätta en oberoende granskningskommission för att granska och utvärdera Polismyndighetens och regeringens agerande i samband med de upplopp som ägde rum under påskhelgen i år. Kommissionen ska bl.a. självständigt granska regeringens och polisedningens arbete före, under och efter upploppen.

I betänkandet finns en reservation (S, V, MP) där det föreslås att riksdagen i stället ska göra ett tillkännagivande till regeringen om att den bör tillsätta en utredning med ett öppet mandat och med uppdrag att göra en fullständig oberoende granskning av upploppen.

Behandlade förslag

Utskottet lägger på eget initiativ fram förslaget till tillkännagivande.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Utskottets överväganden.....	5
En oberoende utredning av de s.k. påskupploppen.....	5
Reservation.....	7
En oberoende utredning av de s.k. påskupploppen (S, V, MP).....	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

En oberoende utredning av de s.k. påskupploppen

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en oberoende utredning av de s.k. påskupploppen och tillkännager detta för regeringen.

Reservation (S, V, MP)

Stockholm den 16 juni 2022

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Gustaf Lantz (S), Carina Ödebrink (S), Juno Blom (L), Tobias Andersson (SD), Martin Marmgren (MP), Ingemar Kihlström (KD), Sten Bergheden (M), Malin Björk (C) och Gudrun Nordborg (V).

Redogörelse för ärendet

Inom utskottet har det väckts en fråga om att utskottet, med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen, ska ta initiativ till ett tillkännagivande till regeringen om en oberoende utredning av de s.k. påskupploppen.

Utskottets överväganden

En oberoende utredning av de s.k. påskupploppen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en oberoende utredning av de s.k. påskupploppen och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservationen (S, V, MP).

Bakgrund

Under påskhelgen 2022 skedde våldsamma upplopp i flera städer i Sverige, bl.a. Linköping, Norrköping och Örebro, i samband med att en dansk politiker sökt tillstånd för att bränna Koranen under manifestationer på samma platser. I upploppen skadades både privatpersoner och över hundra poliser. Därtill totalförstördes många polisbilar, och annan polisär utrustning försvann. Flera personer har varit frihetsberövade efter händelserna, och det har inletts förundersökningar om bl.a. våldsamt upplopp och blåljussabotage. Hittills har en person dömts i tingsrätt för våldsamt upplopp och försök till våld mot tjänsteman.

Polismyndigheten har meddelat att en extern utredare ska utreda och analysera påskupploppen. Utredaren ska leda arbetet med stöd av experter, bl.a. nationella skyddsombud, företrädare för arbetstagarorganisationerna, forskare och poliser från andra länder. Följande områden kommer att utredas och analyseras: händelsernas dynamik, Polismyndighetens förberedelser, Polismyndighetens förmåga, genomförande och framtida operationsmiljö. Enligt chefen för Nationella operativa avdelningen (Noa) kommer utvärderingen att vara omfattande, och inriktningen är inte att titta på enskilda beslut, utan att se vilken förmåga som behövs för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, och att säkerställa en trygg arbetsmiljö för alla medarbetare. Utvärderingen beräknas vara klar vid årsskiftet 2022/2023. Polismyndigheten har därtill inom ramen för den nationella särskilda händelse som valet 2022 utgör i organisationen genomfört mindre utvärderingar av insatserna under påskupploppen. Enligt myndigheten har man dragit lärdomar som praktiserats i de insatser som genomförts efter påsken. Omedelbart efter påskhelgen inleddes också arbetet med att analysera behovet av våldshjälpmedel som kan användas på 20–40 meters avstånd. Åtgärder har vidtagits för att öka förmågan till användning av tårgas, och behovet av ytterligare våldshjälpmedel analyseras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringen bör tillsätta en oberoende granskningskommission för att granska och utvärdera Polismyndighetens och regeringens agerande i samband med påskupploppen. Det är nödvändigt för att utreda hur liknande händelser ska kunna hindras i framtiden. Eftersom både regeringen och polisledningen kommer att bli föremål för granskning och utvärdering är det inte tillräckligt med den utredning som Polismyndigheten redan har tillsatt. En oberoende granskningskommission har helt andra möjligheter att självständigt granska både regeringen och polisledningen. I en sådan oberoende kommissions uppdrag bör bl.a. ingå att

- utvärdera arbetet före och under påskupploppen för att utreda vad som gick fel samt ge förslag på hur liknande situationer i framtiden ska hanteras på ett säkrare sätt
- utvärdera om regeringens resurssättning av polisen, både när det gäller bemanning och utrustning, för att hantera den här typen av upplopp är tillräcklig
- granska dels hur insatserna samordnades, dels ansvarsfördelningen mellan den centrala ledningen (Noa) och regionerna
- granska vilken information och underrättelse om att upplopp kunde uppstå som regeringen, Polismyndigheten och andra relevanta myndigheter hade samt vilka åtgärder som respektive instans vidtog eller inte vidtog mot bakgrund av den informationen
- granska vilken information som regeringen fått om händelserna efter att de inträffade samt utvärdera de åtgärder som regeringen vidtagit eller avser att vidta för att liknande upplopp inte ska äga rum på nytt
- utvärdera polisens förutsättningar att identifiera deltagare i ordningsstörande folksamlingar och andra åtgärder för att säkra bevisning
- följa upp de slutsatser som drogs i Göteborgskommitténs betänkande Göteborg 2001 (SOU 2002:122) om polisens möjlighet att använda viss utrustning för att bekämpa allvarliga ordningsstörningar.

Med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen föreslår utskottet att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet nu har anfört om att en sådan oberoende granskningskommission som redogjorts för ovan omedelbart bör tillsättas och tillkännager detta för regeringen.

Reservation

En oberoende utredning av de s.k. påskupploppen (S, V, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Petter Löberg (S), Maria Strömkvist (S), Gustaf Lantz (S), Carina Ödebrink (S), Martin Marmgren (MP) och Gudrun Nordborg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att polisens agerande före och under händelserna under påskhelgen utreds. Det är därför bra att polisen har tillsatt externa utredare som ska utvärdera och analysera polisens arbete i samband med påskupploppen. Vi menar dock att det även behövs en fullständigt oberoende granskning som inte är tillsatt av Polismyndigheten. En sådan utredning bör bl.a. få i uppdrag att utreda hur liknande händelser ska kunna hindras i framtiden och hur polisens arbetsmetoder kan utvecklas och förbättras. Det är därvid viktigt att utredningen får ett öppet mandat och inte styrs på det sätt som utskottet föreslår.